

บทที่ 1

บทนำ

✓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะการใช้ภาษาทั้ง 4 ประการ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนนั้น เป็นทักษะที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน การพูด และการเขียนเป็นทักษะที่ใช้ในการสื่อสาร ส่วนการฟังและการอ่าน เป็นทักษะที่ใช้ในการรับสาร การฟังเป็นทักษะที่ใช้ในการรับสารขั้นต้นซึ่งใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป แต่ต้องการแสวงหาซึ่งประสบการณ์ ความรู้ ความคิด และความบันเทิง เร่งรวมในชีวิตให้ลึกซึ้งและเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้นไปแล้ว ทักษะการอ่านนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาหาความรู้อย่างแท้จริง ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวไว้ในภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม ว่า "การอ่านเป็นกิจกรรมสำหรับผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน"¹

การอ่านจึงมีความสำคัญ และจำเป็นมากสำหรับผู้สนใจจะศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในชีวิต รุช ทุซี่ (Ruth Tooze) ให้คำจำกัดความของการอ่านซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

...ทักษะทางภาษา 4 ประการอันได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนนั้น บางครั้งการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด เพราะการอ่านคือการเข้าสู่แหล่งการเรียนรู้และการมีชีวิตอยู่สมบูรณ์ของมนุษย์ และยังช่วยใ้มนุษย์

¹ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518), หน้า 22.

ใ้รู้จักโลกรอบๆตัว รู้จักบุคคลในท้องถิ่นต่างๆ รวมทั้งบุคคลและเหตุการณ์ต่างๆในอดีต ดังนั้นการอ่านจึงเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่จำกัดด้วยขอบเขตของกาลเวลาและระยะทาง ผู้อ่านสามารถไปยังที่ซึ่งเขาปรารถนาได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ทั้งในความเป็นจริงและในนิมิตภาพ การอ่านจะทำให้รู้จักรู้ตัวบุคคล และยังทำให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่างๆเหล่านั้น เข้าใจความคิดของบุคคลสำคัญของโลก และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม การอ่านมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเจริญเติบโตของเด็ก เพราะการอ่านจะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็กได้พบเห็นความสำเร็จในการทำงานของผู้ใหญ่โดยอาศัยหนังสือก็จะเป็นส่วนช่วยให้เด็กอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น การได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับประวัติบุคคลก็ทำให้เด็กรู้จักกับบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะและปัญหาคล้ายคลึงกัน ได้ทราบถึงวิธีการปรับตัวของบุคคลดังกล่าว และทำให้เด็กเกิดการปรับตัวที่ดีขึ้น และนอกจากจะทำให้เกิดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และเกิดการปรับตัวต่างๆดังกล่าวมาแล้วนั้น การอ่านยังก่อให้เกิดการจรรโลงใจอีกด้วย¹

การอ่านจึงเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างยิ่งในโรงเรียน สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการอ่านได้แก่

1. ความสนุกสนานในการอ่าน
2. การได้อ่านตามความต้องการของแต่ละบุคคล
3. ความเข้าใจในการอ่าน
4. หนังสือที่ได้อ่านตรงกับสภาพจิตใจของเขา
5. ความกระตือรือร้นในการอ่าน
6. แหล่งหนังสือหาได้ง่าย²

¹ Ruth Tooze, Your Children want to read (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice - Hall, 1957) p. 9 - 10.

² Robert G. Calson, Books and the Teen - age Reader (New York; Harpper & Row Publishers, 1971), p, 5.

สิ่งต่างๆที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการอ่านดังกล่าวมาข้างต้น เป็นสิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน

ปัจจุบันในต่างประเทศได้มีการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านเป็นอย่างมากทั้งในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา เพราะเห็นความสำคัญของการอ่านว่า ถ้านักเรียน มีพื้นฐานทักษะการอ่านดีแล้ว ย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้วิชา อื่นๆได้เป็นอย่างดี ในประเทศไทยมีผู้เห็นความสำคัญของกิจกรรมการอ่านมากขึ้น สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรมพรรย์ กล่าวถึงการส่งเสริมการอ่านให้แก่ักเรียนไว้ใน หนังสือวิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

...การปลูกฝังให้นักเรียนรักการอ่าน การเขียน เป็นสิ่งที่ครูภาษาไทยพึง กระทำ ครูควรที่จะได้นำหนังสือที่ศึกษาให้นักเรียนอ่าน และครูควรจะได้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการอ่านหนังสือหลายรสหลายประเภท ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการอ่านอย่างกว้างขวาง¹

ในการส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านหนังสือหลายๆประเภทนี้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า "ควรขยายประสบการณ์ของนักเรียนด้วยการส่งเสริมให้มีโอกาส ได้พบเห็นและสังเกตการใช้ภาษาที่ขึ้นถึงขั้นศิลปะ เช่น ภาควิชาอักษรหรือ ร้อยแก้วที่ไพเราะมาอ่านให้ฟัง เชิญผู้มีวิชาศิลป์มาพูดให้ฟัง แนะนำให้อ่านหนังสือดีๆที่ใช้ภาษา ไพเราะสละสลวย"²

การขยายประสบการณ์ของนักเรียนให้ได้พบเห็นและสังเกตการใช้ภาษาที่ขึ้นถึง ขั้นศิลปะดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักวิธีการใช้ภาษาที่ถูกต้องและสละสลวย จะทำให้เขาสามารถนำประสบการณ์นี้มาใช้ในโอกาสที่เขาต้องการได้อย่างถูกต้อง และยังก่อ

¹สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทรมพรรย์, วิธีสอนภาษาไทยระดับ มัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2522), หน้า 49.

²ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "ข้อสังเกตในการสอนการใช้ภาษา," วัฒนธรรมไทย, 12 (เมษายน 2518): 52.

ให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะใช้ภาษาที่ติดักด้วย นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพในการอ่านหนังสือ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวว่

...นักเรียนไทยจะเรียนอ่านแต่หนังสือวรรณคดีเท่านั้นไม่เพียงพอกับความต้องการของชีวิต ต้องอ่านหนังสือใดหลายประเภทควยวิจารณ์ญาณ และในประมวลการเรียนการสอนควรมีความยืดหยุ่นมากที่สุด เช่น แทนที่จะกำหนดหนังสือเรียนให้อ่านเฉพาะชั้นปีที่เท่านั้น ปีที่เท่านั้น ควรวิธีแนะนำให้อ่านหนังสือ โดยให้รายการมีจำนวนมากเล่ม มากเรื่อง และให้นักเรียนเลือกอ่านใดเท่านั้นเล่ม เท่านั้นเล่มเป็นคน

เกี่ยวกับการกำหนดหนังสืออ่านนอกเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2518 ซึ่งได้กำหนดให้อ่านหนังสืออ่านนอกเวลาตามรายการต่อไปนี้

...ให้เลือกอ่านหนังสือจากรายการต่อไปนี้ 1 รายการ

1. กองทัพธรรม	สุชีพ ปุณฺณานุกาภ
2. จดหมายจากเมืองไทย	โบตัน
3. จดหมายเหตุการณ์ทางสุประเทศไทย ของบาทหลวงตาซารุก เล่ม 3 - 5	สันต์ ท.โกมลบุตร แปล
4. ชีวิตประวัติของชาวเขา (มหาตมา คานธี)	กรุณา กุศลาลัย แปล
5. เริงผาหิมพานต์	สุชีพ ปุณฺณานุกาภ
6. หุงมหการาช	เรียบเรียงเอง
7. ปลากง	โสภาค สุวรรณ
8. ผู้ดี	คอกไม้สด
9. ผู้ใหญ่ลี้กับนางมา	กาญจนา นาคนันท์
10. ลูกอีสาน	คำพูน บุญทวี
11. ละครแห่งชีวิต	หม่อมเจ้าอากาศคำ เกิงรพีพัฒน์
12. วิญญาณ (Spirit) แห่งนักปกครอง	พระยาสุนทรพิพิธ
13. อุดมการบนเส้นขนาน (ฉบับปรับปรุง)	อรุณมณี

1 ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม, หน้า 52.

หนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยประเภทเรื่องสั้น ชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย (ให้เลือกอ่าน 2 เรื่อง)¹

การกำหนดรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลาให้มากเล่มมากเรื่องดังกล่าวข้างต้น
สอดคล้องกับที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ และ นักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ แต่ใน
การเลือกอ่าน ได้กำหนดให้เลือกอ่านหนังสืออ่านนอกเวลา 1 เรื่อง จากเรื่องที่กำหนด
ให้ 21 เรื่อง ภายในเวลาหนึ่งปี. การกำหนดเช่นนี้นับว่าเป็นการจำกัดขอบเขตในการ
อ่านของนักเรียนให้อยู่ในวงแคบ ในเรื่องนี้ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณได้ให้ข้อสังเกต
เชิงห่วงคังไว้ว่า

...การกำหนดหนังสืออ่านภาษาไทยตามที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นทรศนะของ
บุคคลชั้นนำในวงการศึกษภาษาไทยได้ชัดเจน คือ คาดหมายให้นักเรียน
ชั้นมัธยมปลายอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน คือ นวนิยาย 1 เรื่อง กับเรื่อง
สั้น 2 เรื่อง ภายในเวลา 1 ปี

ทราบเท่าที่ทรศนะในวงการศึกษาคือเป็นอยู่เช่นนี้ ย่อมจะคาดหวังให้สังคม
ไทยเป็นสังคมที่สนใจกับความรู้อย่างไม่ไค²

ในปัจจุบันนี้ เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับ
สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระทรวงศึกษาธิการก็ได้
ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โดยได้ประกาศ
เปลี่ยนระบบชั้นเรียน และประกาศใช้หลักสูตรใหม่ประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้น ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2521 ส่วนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้
ประกาศใช้ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2524 นี้เอง

¹กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.74/2524 เรื่อง
การกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2524.
(กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2524)

²ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม, หน้า 99.

ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้มีการพัฒนาทางด้านหลักสูตรภาษาไทย ให้สนองความต้องการทางการอ่านแก่นักเรียน ได้กำหนดรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลาให้นักเรียนได้เลือกอ่านมากขึ้น โดยกำหนดให้เลือกอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาค้างนี้

...ให้เลือกอ่านหนังสือนอกเวลาจากรายการต่อไปนี้ภาคเรียนละ 2 เล่ม โดยไม่ซ้ำกัน แต่ละเล่มให้เลือกจากต่างกลุ่มกัน

กลุ่มที่ 1

1. กองทัพธรรม	สุชีพ ปุณฺณานุกาภ
2. กามนิต ภาคพื้นดิน	เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป
3. เกิดเป็นหมอ	นายแพทย์วรวิทย์ วิสิษฐุกิจการ
4. ข้างหลังภาพ	ศรีบูรพา
5. จดหมายจากเมืองไทย	โบตัน
6. ชีวิตบ้านป่า	ประสิทธิ์ มุสิกเกษม
7. เจริญนามิพพานต์	สุชีพ ปุณฺณานุกาภ
8. ไตรมกาสาวพัสตร์	สุชีวิภิกขุ
9. ทูมหาราช	เรียบเรียงเอง
10. นิตานไทย ชุดที่ 3	แปลก สนิธิรักษ์
11. ปุลาอง	โสภาค สุวรรณ
12. ผู้เลือกกับดอกไม้	นิพพาน
13. ผู้คี่	ดอกไม้สด
14. ผู้ใหญ่ลี้กับนางมา	กาญจนา นาคนนท์
15. พระจันทร์เสี้ยว	นายแพทย์วิฑูร แสงสิงแก้ว แปล
16. รมกรรม	วศิน อินทสระ
17. เรื่องสั้นเขาวงกตนักเขียน	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
18. ล่องไฟรุ เล่ม 1	นอญ อินทนนท์
19. ละครแห่งชีวิต	หม่อมเจ้าอากาศดำเกิงรพีพัฒน์
20. ลูกอีสาน	คำพูน บุญทวี
21. แสงโสม	ลมูล รัตตากร
22. หนังสืออ่านนอกเวลาวิชา ภาษาไทยประเภทเรื่องสั้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ให้เลือกอ่าน 5 เรื่อง)	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

23. อยู่กับกง หยก บูรพา
 24. อุคุมการบนเสนขนาน อรุณมณีน
- กลุ่มที่ 2
1. จดหมายเหตุการณ์ทางสุ
ประเทศสยามของบาทหลวง
คาซาร์คิ เลมู 3 - 5 สันต์ พ.โกมลบุตร แปล
  2. ชีวิตประวัติของชาวเขา
(มหาตมา คานธี) กรุณา กุศลาลัย แปล
  3. ชีวิตของฉันทลูกกระทิง นายแพทย์บุญสูง เลขะกุล
  4. ชีวิตที่รุ่งเรืองขึ้นมาจากทาส หลวงสมานนวิกิจ แปลและเรียบเรียง
  5. ตามเสด็จป่ากีสถาน หม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิต
  6. วิทยานนักรปกครอง พระยาสุนทรพิพิธ
  7. อุตชีวิตประวัติพระยา
อนุমানราชชน

กลุ่มที่ 3

1. นิราศเกาหลี่ พล ร.ท.ประจวบ หงสกุล
2. ประชุมโวหารของสุนทรภู่
3. สาวตรี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว¹

การกำหนดหนังสืออ่านนอกเวลาเป็น 3 กลุ่มดังกล่าว เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า กลุ่มที่ 1 เป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี กลุ่มที่ 2 เป็นหนังสือประเภทสารคดี และกลุ่มที่ 3 เป็นหนังสือประเภทร้อยกรอง ในการกำหนดให้เลือกยังได้กำหนดให้เลือกอ่านภาคเรียนละ 2 เล่มโดยไม่ให้ซ้ำกัน และให้เลือกจากต่างกลุ่มกัน จะทำให้นักเรียนมีโอกาสได้อ่านหนังสือมากเล่มมากเรื่องและมากประเภทขึ้น ซึ่งเป็นการสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน การส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือหลายรสหลายประเภท จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์จากการอ่าน ได้พบได้เห็นสิ่งแปลกๆใหม่ๆก่อให้เกิดความรู้และความคิดเพิ่มขึ้นจากการอ่านเป็นอันมาก แทนที่จะได้พบประสบการณ์และลีลา

¹กระทรวงศึกษาธิการ, การกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีการศึกษา 2524.

การเขียนเพียงแนวเดียว ซึ่งจะทำให้นักเรียนขาดวิจารณญาณในการอ่าน

ในการส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านหนังสือหลายๆแนว หลายๆประเภทนี้ เนื่องจากหนังสือแต่ละประเภทมีจุดประสงค์ในการเขียนและวิธีการเขียนแตกต่างกันออกไปดังนั้น การจะอ่านหนังสือแต่ละประเภทให้ได้แนวความคิด และสาระประโยชน์จากหนังสือนั้นๆ จึงมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป และจากการที่นักเรียนไทยส่วนมากอ่านหนังสือมาน้อย การแนะนำการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นแก่นักเรียน รัชจวน อินทรกำแหง กล่าวว่า"การแนะนำการอ่านคือการช่วยให้เด็กโดยเฉพะวัยรุ่นมีความเข้าใจในเรื่องของหนังสือ วิธีอ่านหนังสือ วิธีเลือกหนังสือให้ตรงกับความต้องการใช้ในโอกาสต่างๆ วิธีสร้างวิจารณญาณในการอ่าน"¹

สุพัตรา ชุมเกตุ กล่าวว่า"การแนะนำการอ่าน คือการแนะนำหนังสือที่คิดที่เหมาะสมกับเด็กและหาวิธีที่จะทำให้เด็กได้อ่านหนังสือชนิดนั้นๆ"²

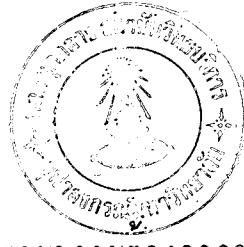
การแนะนำการอ่านเป็นสิ่งที่ครูพึงกระทำ เพื่อช่วยให้เด็กอ่านหนังสือได้ถูกวิธี รวมทั้งสามารถเลือกหนังสือได้ตรงกับความต้องการของตนในโอกาสต่างๆ การให้เด็กได้อ่านหนังสืออย่างถูกวิธี และสามารถเลือกหนังสือได้ตรงกับความต้องการของตนในโอกาสต่างๆนี้ จะทำให้เด็กได้รับประโยชน์จากการอ่านได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งเกิดนิสัยรักการอ่าน และสามารถนำหนังสือมาใช้ประโยชน์ในชีวิตของเขาต่อไปจนตลอดชีวิต ทั้งเพื่อความจรรโลงใจ เพื่อความรู้และเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพของเขาต่อไป

การแนะนำการอ่านจึงมีประโยชน์ต่อเด็กเป็นอย่างมาก สุพัตรา ชุมเกตุ สรุป

¹รัชจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519), หน้า 116.

²สุพัตรา ชุมเกตุ, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น (กรุงเทพฯ: ภาคพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522), หน้า 122.

ประโยชน์ของการแนะนำการอ่านไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมตามความต้องการของตนในแต่ละโอกาส
2. ทำให้เด็กเกิดวิจาร์ณญาณในการอ่าน ทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากหนังสือได้เต็มที่
3. ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือ ทำให้เป็นผู้รักการอ่าน การคนควาต่อไป
4. ทำให้ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้แนะนำและเด็กได้มีโอกาสใกล้ชิดกัน ช่วยลดช่องว่างระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ลงได้¹

รัฐจวน อินทรกำแหง กล่าวถึงประโยชน์ของการแนะนำการอ่านว่า "การแนะนำการอ่านจะเป็นการช่วยให้วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเชื่อใจว่าจะสามารถก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างมีหลักและมั่นคงด้วยการใช้หนังสือเป็นสิ่งยังประโยชน์แก่ตนเองไปจนตลอดชีวิต"²

ในยุคปัจจุบันนี้ กล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งการแพร่กระจายของความรู้ มีวิทยาการต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย มีการค้นพบทฤษฎีใหม่ๆ ในทางวิทยาการ สรรพวิทยาการทั้งหลาย เช่นวิทยาศาสตร์ ศิลปะ สังคมวิทยา และอื่นๆ ถ้ายทอดมาสู่ปวงชนในรูปสารคดี การหาแนวทางเพื่อแนะนำการอ่านหนังสือประเภทสารคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของเยาวชน เพื่อให้เขาก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และทางสติปัญญา

การวิเคราะห์หนังสือประเภทต่างๆ เพื่อหาแนวทางในการแนะนำการอ่านให้แก่เด็กเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีเพิ่มมากขึ้น แต่งานวิจัยเท่าที่ผ่านมาเป็นการวิเคราะห์หนังสือประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย ซึ่งเป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี ส่วนหนังสือประเภท

¹สุพัตรา ชุมเกตุ, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า 116.
²รัฐจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า 117.

สารคดียังไม่มีผู้ใดทำการวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการแนะแนวการอ่านให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงมีความสนใจที่จะทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เพื่อวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีที่ใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรพุทธศักราช 2524 และเพื่อหาวิธีการอ่านหนังสือประเภทสารคดีให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือประเภทสารคดีได้ถูกวิธี ซึ่งจะ使他เกิดความรักที่จะอ่านหนังสือประเภทนี้ต่อไป อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและอนาคตของเยาวชนของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การทำวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ที่กำหนดให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

- 1.1 กลวิธีในการแต่ง
- 1.2 รูปแบบและเนื้อเรื่อง
- 1.3 การวางเค้าโครงเรื่องและการเสนอเรื่อง
- 1.4 ส่วนวนภาษา และศิลป์ในการใช้ภาษา
- 1.5 ความรู้ และสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน

2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูที่มีต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ทำการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ที่กำหนดให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จำนวน 3 เล่ม คือ ชีวิตประวัติของข้าพเจ้า(มหาตมา คานธี) ชีวิตของฉันทลูกกระหิง และ

วิทยานิพนธ์ปกรอง โดยผู้วิจัยทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แล้วนำมาวิเคราะห์หาหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี เรื่องที่ใช้มากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง ด้วยการแจกแจงความถี่

2. การวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นการวิเคราะห์ของผู้วิจัย โดยได้รับการตรวจแก้ไข ปรับปรุง และเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทยส่วนหนึ่ง และจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรอีกส่วนหนึ่ง

3. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูที่สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรพุทธศักราช 2524 ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 100 คน คอหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี 1 เรื่อง จากครูในส่วนกลาง 20 โรงเรียน และครูในส่วนภูมิภาค 25 โรงเรียน โดยครูบางคนอ่านหนังสือนอกเวลาประเภทสารคดีที่ทำกรวิเคราะห์นั้นครบทั้ง 3 เรื่อง และตอบแบบสอบถามครบทั้ง 3 เรื่อง ส่วนครูบางคนอ่าน 1 เรื่อง และตอบแบบสอบถามเพียง 1 เรื่อง เมื่อนำมารวมกันแล้วจะได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครูเพื่อนำมาทำการวิจัยเรื่องละ 100 คน

4. ตัวอย่างประชากรครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนภูมิภาค ใช้ครูในเขตการศึกษา 6 และเขตการศึกษา 7 เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรครูในส่วนภูมิภาค

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถาม ไม่มีความแตกต่างกันตามสภาพท้องถิ่น และเพศของครูที่ตอบแบบสอบถาม
2. ครูที่ตอบแบบสอบถาม เป็นครูที่มีความรู้ทางจิตวิทยาการเรียนการสอน การวิเคราะห์วิจารณ์ และมีประสบการณ์เพียงพอที่จะวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีทั้ง 3 เรื่องนี้ได้

ความจำกัดของการวิจัย

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีเพียง 3 เรื่อง จากจำนวนทั้งหมด 7 เรื่อง ทำให้ไม่สามารถครอบคลุมลักษณะของหนังสือสารคดีทั้งหมดได้
2. ผู้วิจัย ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเพียง 100 คน ต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 เรื่อง ความคิดเห็นที่ได้ยังคงแคบวิจัยไม่ได้ทุกแง่มุม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. ได้ทราบความคิดเห็นของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร เกี่ยวกับหนังสืออ่านประเภทสารคดีที่กำหนดให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาตามหลักสูตร และเพื่อให้ครูได้ส่งเสริมนักเรียนให้อ่านหนังสือประเภทสารคดีได้อย่างถูกต้อง
3. เป็นการเผยแพร่การเรียนรู้วรรณกรรมวิเคราะห์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

คำจำกัดความในการวิจัย

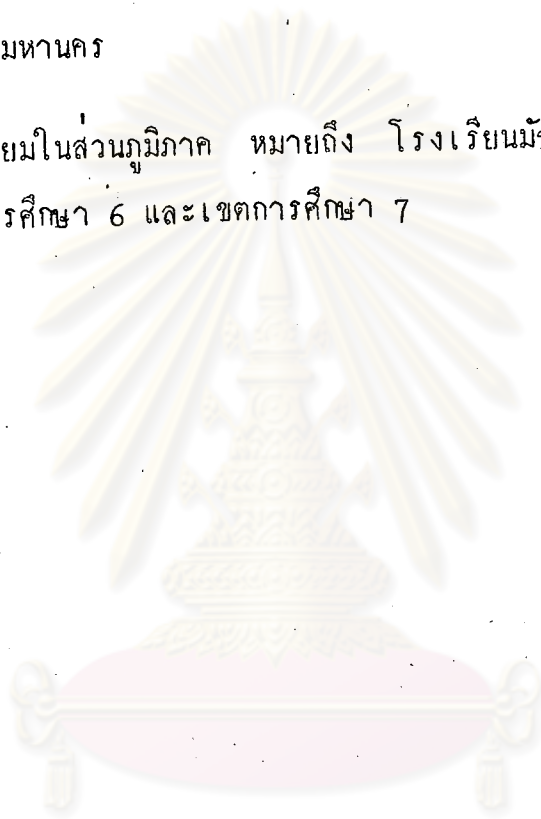
การวิเคราะห์หนังสือประเภทสารคดี หมายถึง การวิเคราะห์แยกแยะส่วนประกอบของหนังสือประเภทสารคดี ในด้านต่างๆ เช่น ลักษณะรูปเล่ม ประเภทของเรื่อง และแนวเรื่อง การเสนอเรื่อง กลวิธีในการแต่ง ความรู้ ส่วนวนศกษาที่ใช้ ผละสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาหนังสือประเภทสารคดี

หนังสืออ่านนอกเวลา หมายถึง หนังสืออ่านประกอบบทเรียนวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2524 ซึ่งมีไว้ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน

ครู หมายถึง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตร
พุทธศักราช 2524 ซึ่งมีไว้ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน

โรงเรียนมัธยมในส่วนกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ
ศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 และเขตการศึกษา 7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย